

Hudutta bozulan ordu1 iki günden beri Serez’den geçiyordu. Hava serin ve güzeldi. Ilık bir sonbahar güneşi, boş, çimensiz tarlaları, üzerinde henüz taze ve korkak izler duran geniş yolları parlatıyordu. Bu gelenler, gidenlere hiç benzemiyorlardı. Bunlar adeta ürkütölmüş bir hayvan sürüsüydü. Hepsinin tıraşları uzamış, yüzleri pis ve kırmızı, giysileri parça parça idi. Dursalar düşeceklermiş gibi, omuzlarındaki çamurlu tüfeklerin altında iki büklüm olmuş; yorgun ve perişan, ağır ağır yürüyorlardı. O kadar beklenilmeyen bu bozgun, şehrin Hristiyanlarını sevinçten şaşırtmıştı.. Erkekler köşe başlarında toplanıyorlar, kadınlar pencerelerden sarkarak kabahatli kabahatli geçen kümeleri gülümseyerek seyrediyorlar, bedava ve çok eğlenceli bir sinematograf keyfi duyuyorlardı. Rum çocukları, bu müthiş afacanlar, beşikten beri ruhlarına akıtılan düşmanlığı meydana vurmak için tam fırsatı bulmuşlardı.

Ellerini burunlarına boru çalar gibi götürerek kümeler arasında geçit resmi yapıyorlar, eğleniyorlar ve onlardan biraz uzaklaşınca arkalarına dönerek “Kopsi ha Keranadis Türkos... Okso... Okso... Okso...” diye haykırıyorlardı...

Askerin çekilmesi bitince nereden çıktıkları belli olmayan manliherli2 Bulgarlar, Türk mahallelerinde gezinmeye başladılar. Şehrin Rum ve Bulgar olmayan kısmı derin bir sükût içinde uyuyordu. Bütün perdeler inmişti. Kafeslerde heyecanlı gölgeler oynuyor, sararmış erkekler demirleri vurulmuş kapıların arkasında kalplerinin çarpıntısını dinler gibi, bütün gün bütün gece pinekliyorlardı.

Bu sıkıcı, bu üzücü sükûn çok sürmedi. Ertesi gün Ekimin yirmi dördüncü sabahı tatlılarla, kızartılmış etlerle, köpüklü şaraplarla, mandolinlerle, kitaplarla, bayraklarla bekleyen Hristiyan karşılayıcıların arasından muzaffer Bulgar ordusu mızıka çalarak şehre girdi. Doğru hükümeti ve kışlaları doldurdu. Aynı zamanda birçok komitacı da karınca gibi sokaklara üşüşmüştü. Galipler sevinçlerinden bir yerde duramıyorlar, ayaklarında görünmez kanatlar varmış gibi, oraya buraya koşuyorlardı.

Şehrin yağmasını ahalinin katliamının intizam ve usul dairesinde idare etmek, daha içeri girilmeden merkez kumandanı tayin edilen Binbaşı Radko Balkaneski’nin vazifesiydi.

Bu, gayet mükemmel tahsil ve terbiye görmüş bir gençti. Lise öğrenimini İstanbul’da Galatasaray Sultanisi’nde bitirmiş, bin dokuz yüzde Sofya harp okulundan erkân-ı harplikle çıkmış, birkaç sene sonra yedek orduya geçmişti. Asil ve zengin bir çiftçi olan babasının bitmez tükenmez denilen parasıyla yaşıyor, hayatının bir kısmını çılgın eğlencelerle, bir kısmını da milli işlerle, yani Makedonya teşkilatıyla, bomba amirliğiyle geçiyordu. Bekârdı. Evlenmeye vakit bulamamıştı. Çünkü hayatının bütün yazlarını Makedonya’da geçirir, teşkilatı teftiş eder, komite mahkemesince verilip de nasılsa uygulanmayan muallâk ve mukaddes kararları yerine getirirdi. Çok zengin olduğundan paranın onca önemi yoktu. Bütün ruhu, bütün mevcudiyeti mefkûresinde5 toplanmış, mefkûresinde birikmişti: Büyük Bulgaristan İmparatorluğu...

Elbise giydirilmiş bir tunç kadar güzel ve mütenasip vücudu vardı. Boyu uzundu, yalnız biraz fazla semizdi. Sol kolunu yürürken ve ayakta dururken hep kalçasına dayardı. Az lakırdı söyler, sık ve siyah kaşlarının altında asla kırpmadığı iri, parlak, sabit ve siyah gözlerim hep önüne diker, sanki hep

önündeki Tuna'dan Korent'e, Boğaziçi'nden Drac'a kadar yeşil Bulgar rengine boyanmış hayali bir haritayı tetkik ederdi.

Hükümetin karşısındaki Türklerin merkez kumandanlık dairesine girince şapkasını çıkardı. Çok ve sert saçlarını eliyle geriye attı, yaverine.

– Ne kadar çete reisi varsa, beş dakikaya kadar hepsi buraya... emrini verdi.

Yaver koşarak dışarı çıktı. Biraz sonra şehrin bütün sokaklarında süvariler dörtnala koşmaya başladılar. Henüz nizamiye ve gönüllü taburlarının neferleri dağılmamıştı. Radko beş dakikayı boş geçirmek istemedi. Sabahtan beri hiçbir şey yememişti. Hizmetçisini çağırdı. Onun getirdiği kızarmış eti, şarabı, iri ve sulu elmaları acele yuttu. Sonra Türk kumandanının daha toz konmamış olan yumuşak ve geniş koltuğuna yerleşti. Sigarasını yaktı. Burası kalın fesrengi perdeli, halı döşeli süslü bir oda idi. Bir askeri mevkiden ziyade dul ve ihtiyar bir kadının hücreesine benziyordu. Duvarlarda askerliğe ait ne bir levha, ne bir program, ne bir timsal vardı. Köşede bir nargile, efendisiyle kaçmamış da korkusundan apışmış kalmış gibi iki-üç gündür şüphesiz aç kalan tekir bir kedi kapıdan bakıyor, gözlerini Radko'nun gözlerine dikerek masum ve hissiz bir şada ile miyavlıyordu. Radko, insana uyku getiren bu yumuşak koltukta duramadı. Ayağa kalktı, gitti, açık pencerenin kenarına dayandı. Aşağıda kaynaşan askerlere bakarak planını zihninden geçirdi. Serez'de Türkler çok zengindiler. Şimdi bunların kaçamayanları toplanacak, evvela işkence ile kasalarındaki ve bankalardaki paralan alınacak, sonra fidye gibi bütün mülkleri Bulgar mekteplerine verdirilecek, en nihayet hepsi vaftizlenip Hristiyan yapıldıktan sonra öldürülecekti. Bu yarım saatlik bir işti. Lâkin geriye güç bir şey kalıyordu. Şehirde en güzel Türk kızının hangisi olduğunu anlamak... Kendisine Cuma'dan, Osenova'dan seçilen on dört-on beş yaşında dokuz tane kız getirmişlerdi. Çadırdaki giysilerini soydurdu, vücutlarına baktı, beğenmedi. Bunların ikisi güzelce idi ama pek zayıf ve sıtmalılı idiler. Yedisi adeta köylü idi. Kollan, bacakla-n, belleri kalındı. Avazları çıktığı kadar ağlıyorlar, işte kabalaşan elleriyle yüzlerini kapamaya çalışıyorlardı. Gürültülerinden, hıçkırıklarından hiddetlenmiş, hepsini ihtiyattaki taburun askerlerine vermişti. Onlar da aralarında taksim ettiler. Her takıma birer tane düşüyordu. Cırcıplak soyup, şarap içirtip hora teptirerek sabaha kadar eğlendiler. Radko, sabahleyin geçerken atının üzerinden yolun kenarındaki hendekte bu kızların süngülenmiş ölümlerini görmüştü... Kendisine layık kız burada, Serez'de idi. En güzellerinden üç tane ayıracak, savaşın nihayetine kadar öldürmeyip keyif çatacaktı. Bu üç güzel Türk kızının hayali gözünün önünden gitmiyor, onların kollarında bulacağı zevki ne Paris'teki aktrislerin, ne de Sofya'daki şantözlerin balina, kauçuk, helyotrop kokan şüpheli lezzetine benzetemiyordu. Ezeli ve görülmez bir sır içinde gizli gizli büyüyen bu kıymetli çiçeklerin kokulan başka, başka, pek başka olmalıydı...

Cami tarafından çete reislerinin birkaç askerle konuşarak geldiklerini gördü. Bu reisler çok saçlı, silahlanmış heriflerdi. Hepsi "Balkaneski"yi tanırlar, ona karşı korku ile karışık muhabbet, dehşet ile karışık bir saygı beslerlerdi. Sofya'ya giden bir Makedonyalının onu görmemesi imkânsızdı. Makedonya Komitasının bu korkunç müfettişi adam kesmekten hoşlanmazdı. Öldüreceği, laf söyleteceği adamı diri diri fırına kor, gözünün önünde yakardı. En kaşarlanmış, birden fazla öldürmüş çete reisleri bile, Balkaneski'nin cehennemi andıran fırını karşısında kalplerinin ürperdiğini duyarlar, onun soğukkanlılığından titrerlerdi.

Komitaların konuşarak merdivenden çıktığım işitti. Pencereden ayrıldı. Koltuğun önündeki yeşil çuha örtülü masaya dayandı ve bekledi. Bu onun resmi vaziyetiydi. Kapı vurulunca:

– Giriniz! dedi.

Bunlar on iki reis idiler. Gülererek hepsinin ellerini sıktı. En yaşlıları olan ak sakallı Dimço'nun, bu tamam yarım asır hiç dağdan inmemiş olan ihtiyar katilin omuzunu okşadı ve yanına oturttu. Hizmetçi neferin³ koridordan getirdiği sandalyelere oturarak hepsi masanın etrafına toplandılar. Tüfekleri kucaklarında duruyordu. Nefer dışarı çıkıp kapıyı kapayınca, Radko ayağa kalktı. Elini masaya dayadı:

– Sizi niçin çağırttım, kardeşler, dedi, biliyor musunuz? Önemli işlerimizi görüşüp karar altına almak için.

Ve girişe falan lüzum görmeksizin serbest ve büyük adamlara özgü bir akıcılıkla hal ve durumu açıklamaya başladı. Serez önemli bir yerdi. Özellikle konsoloslar... Yapılacak operasyon bu hain ve ahlaksız Avrupalıların gözlerine görünmemeliydi. Şimdi hemen ne kadar zengin varsa hepsi bir binada toplatılacaktı.

Şehrin en büyük fırını hazırlanacak, yüksek mahkeme için lüzumu olan sandalyeler, büyük masa, kırmızı örtü, İncil, ip, zeytinyağı, kerpeten, ustura, şiş vesaire gibi şeyler oraya götürülecek, vakit geçirmeden işe girişilecekti. Zenginlerden paraları tamamıyla alındıktan sonra umumi yağmalara izin verilecek, şehrin Türk kızları askerlere dağıtılacak, askerlerin arasında kavgaya, rekabete meydan vermemek için mahalleler bölük dairelerine ayrılacaktı. Her bölük kendi dairesindeki kızları, bir hafta sıra ile alıkoyacak, bu esnada kimsenin münasebetsizlik etmemesine komiteler tarafından tertip olunacak devriyeler dikkat edecekti.

Kızların yanında bütün gece kalmak, rakı, şarap içmek yasaktı. Bir nefer bir kızın odasında bir saatten ziyade duramayacak, işini bitirdikten sonra sırasını bekleyen askere bırakacaktı. Sekiz yaşından aşağı kızlara dokunulmayacak, bunların çirkin, zayıfları öldürülecekti. Güzel, kuvvetlileri toplanıp vaftizlenerek Bulgaristan'a gönderilecekti. Yalnız çok ihtiyarlar, Hristiyan olurlarsa sağ bırakılacaktı. Bir yaşından altmış yaşma kadar erkek, sekiz yaşından kırk beş yaşına kadar bütün kadınlar, kızlar, cesetleri meydanda kalmamak üzere sessizce kesilecek, geceleri merkez taburundan çıkarılacak angaryalar vasıtasıyla, yine iki komite reisinin gözetimi altında şehrin dışarısındaki hendeklere gömülecekti. Ak sakallı Dimço poturunun cebinden, otuz sene evvel pusuya düşürdüğü bir Türk beyinin kuşağından alarak yadigâr sakladığı gümüş tabakayı çıkardı. Kalın sigarasını sararken Balkaneski'nin lafını kesti:

– Affedersiniz, gospodin⁴, dedi. Ufak çocuklardan, kadınlardan ne istiyoruz? Biz muharebe ettik. Buralarını aldık. Onların canlarını bağışlamalıyız. Onlar bize silah atmadılar. Hem zaten artık burada oturamazlar, hep muhacir olurlar, yarın savuşup giderler...

Merkez kumandanı gülümsedi. İhtiyarlıktan, yani zaaftan nefret ederdi. İnsanlar ihtiyarladıkça, ölüme yaklaştıkça pek tabii bir değişim olayından başka bir şey olmayan ölümü sevmezler, vukuuyla mutlaka diğer bir hayatı başlatan ölümden çekinirlerdi. İşte bu ihtiyar Dimço da yılların üzerek yıpratıldığı sinirlerini; hastalanmış, kanı kurumuş gevşek kalbini dinliyordu. Hâlbuki genç olsaydı...

Onun gençlik hikâyelerini bilirdi. Eski Rus-Türk muharebesinde Samakov'dan çekilen Türkleri çevirmiş, hâlâ belinde taşıdığı bu iğri ve kısa pala ile kadın, erkek, bir tane kalmayınca kadar, öküzleriyle, atlarıyla, arabalarıyla beraber doğramış, parçalamıştı. Arkasına dayandı. Sabit gözlerini Dimço'ya dikti. Kollarını geniş, fırlak göğsünün üstüne çaprazvari koydu. Gülümseyerek:

– Sen bunamışsın Dimço Kaptan, dedi, doksan üçte Samakov muhacirlerini niçin kestir? O vakit niçin kestirsen bugün de onun için keseceksin. Merhamet, dantela, küpe, fistan, bilezik gibi, elmas gibi, kadınlara yakışır. Merhamet hakiki bir erkeğin üzerinde pek çirkin durur. Onu alçaltır. Biz, büyük Bulgaristan için çalışıyoruz. Büyük Bulgaristan'ın içinde düşman kalmamak. Altmış yaşını geçmiş erkeklerin, kırk beşini geçmiş kadınların çocukları olmaz. Onlar kum basmış tarlalara benzerler. İşte büyük Bulgaristan'a düşman yetiştirmeyecek olan böylelerini Hristiyan yapıp bırakacağız. Sekiz yaşma kadar olan kızları Bulgaristan'a gönderip köylere, papazlara teslim edeceğiz. Hepsi Bulgar olacak. Düşünmek ister. Biz çocukları kesmeyeceğiz. Genç bir kadın, kanundan on beş tane düşman çıkarabilir. Bir genç kadını yahut bir kızı öldürmek on beş düşman birden öldürmek demektir. Eğer Türkler buralarını aldıkları vakit ihtiyarlarının laflarını dinleyip hepimizi kesselerdi bugün bir Bulgaristan olacak mıydı? Biz böyle onları önümüze katıp kovalayabilecek miydik? Yanıldılar. Fırsat ellerindeyken kadınlarımızı, çocuklarımızı kesmediler. Kesilmeyen Bulgarlar çiftleşe çiftleşe çoğaldılar, kuvvetlendiler. Merhametli, yani zayıf hâkimlerinin altından kalktılar. İşte şimdi de tepesine bindiler.

Öteki çete reisleri Dimço Kaptan gibi cahil değildiler. Hepsi gazeteleri anlayarak okur, siyasi akımları bilen, ideali hakkıyla duymuş, aydın kahramanlardı. Boyunlarındaki cephane çantasında Avrupa'nın Bulgaristan'a dair son neşrettiği kitaplar bulunurdu. Hatta içlerinde dört tanesi darülfünunun6, hukuk ve tabii ilimler şubesinden mezundular. Tahsillerini Lozan'da bitirmişlerdi. Radko Balkaneski onlara döndü. Kollarını masaya dayadı. Laflar ağzından görünmez, sönmez bir alev gibi çıkıyor, ciddi bir sessizlik ile dinleyen komitacıların sanki gözlerinden, kulaklarından, burunlarının deliklerinden geçerek kalplerinin, ruhlarının en karanlık derinliklerine giriyor, orada zehirli kıvılcımlar parlatıyordu.

– Dikkat ediniz kardeşler, dikkat, diye devam ediyordu, yüksek meclisin kararına aykırı bir şey yapmayasınız! Katliam sosyal bir ilaçtır. Sosyal vücutlarda organik vücutlar gibi aynı kanunlara tabidir. Bir hastayı tedavi ederken fena mikropların vücutta kalmasına müsaade etmek, onların yeniden üreyip hastayı öldürmesini istemek demektir. Bir memleket alındığı vakit yabancı bir unsurun kalmasına müsaade etmek de, bu mağlupların galiplerine karşı besleyecekleri pek tabii olan kin, garezle silahlanarak üremelerini, bir gün vatanın en zayıf zamanında kalkıp intikam almalarını istemek demekten başka bir şey değildir. Biz bu hatayı yapmayacağız.

Medeniyet, insaniyet merhamet gibi boş, manasız olmaktan ziyade, zararlı olan yalanlara inanmayacağız. Kalbimizle, sinirlerimizle değil; beynimizle, fikrimizle hareket edeceğiz. Bakınız İspanya'ya, işte onlar vatanlarını kurtardıkları zaman içlerinde hiç yabancı bir unsur bırakmadıklarından bugün ne kadar rahat yaşıyorlar. Bir Arap tehlikesi onları asla tehdit etmiyor, etmeyecek. Çünkü İspanya'da örnek için, müzeler için olsun bir tek Arap bırakmamışlardır. Sonra Türklere bakınız. Bu heriflerin aptallıkları o derecededir ki, yalnız etnografyanın esaslarını kabul etmemekle kalmazlar, dünyada “kavmiyet, milliyet” gibi bir şey olduğuna da inanmazlar. Kendilerinin

milliyetçilerini bile şiddetle inkâr ederler. Tarihleri, Cengiz gibi, Hülâgu gibi en büyük imparatorlarına küfürlerle doludur. Bu milliyetsizlik yüzünden edebiyatsız, sanalsız, medeniyetsiz, kuvvetsiz, ailesiz, ananesiz kalan Türkler, tabii en basit hakikatlere de akıl erdiremiyorlardı. Nasılsa ellerine geçirdikleri yerlerdeki kavimleri temizlemediler. Onları yutmadılar. Türk yapmadılar. Hatta “reaya” diye en geniş hürriyetleri verdiler. Hristiyanlara verdikleri bu reaya kelimesinin manası ne demekmiş biliyor musunuz? “Hürmet edilecek adamlar” demekmiş. Asırlarca evvel yaptıkları budalalıkların cezasını bugün görmeye başlayan bu sersem Türklerin hali, işte bize bir derstir. Onların şimdiden sonra da bir şey anlamayacakları bu derslerden biz istifade edeceğiz. “Kavmiyet, milliyet” diye bir şey olduğunu Türklerin sözde en yük adanılan olan Mithat Paşa bile bilmiyordu. İlk Bulgar ihtilallerindeki kavmi iştiyaka, milli manaya akıl erdiremiyor, bu yüce hareketi ekonomik sıkıntılar gibi şeylere bağlayarak Anadolu’nun parasıyla bizim topraklarımızı imara, caddeler, mektepler, kiliseler açmaya çalışıyordu. Hâlbuki bizim en küçük bir köy hocamız bile etnografya konusunu bilir.

Dimço Kaptan pek iyi anlayamadığı, bu sözlere kulak vermeyerek soyulmuş bir kaplumbağaya benzeyen yuvarlak elinin kalın, kambur parmaklarıyla beyaz sakalını karıştırıyor; ötekiler, fen, hakikat ilahının zekâ ile sevişmesinden doğmuş yeni bir mesihi dinleyen genç, dinç havariyun7 gibi ciddi, sakın duruyorlardı. Radko Balkaneski, evet, bu yeni mesih büyük, parlak gözlerini kırpmadan, yeni bir hakikat İncilini ezberden okuyordu. “Kuvvet” dinini havariyununa söylüyordu: Hak yoktu. Her şey kuvvetti. Ezemeyen ezilecek, öldüremeyen ölecekti. Tabiatın değişmeyen, asla gizli kapaklı olmayan yüce kanunu zayıfın düşmanıydı. Bütün kâinat bir mücadeleden ibaret değil miydi? Ölümünden hayat çıkıyordu. Yutulmuş zaatlardan kuvvet doğuyordu. Avrupalıların yalanlarına, boş görüşlere, sosyalistlik hülyalarına aldanmamalıydı. “İnsaniyet” fikri dünyanın en büyük, en münasebetsiz, en eski, en rezil bir saçmasıydı. Hristiyanlıktan evvel, bir veba gibi bazı dimağlara girmiş, birçok milletlerin, birçok toplumların mahvına sebep olmuştu. Bugünkü Avrupalılar laf söylerken başka, iş yaparken başka idiler. En büyük bir Avrupalı, en büyük bir Alman, Prens Bismarck harp zamanında ne yapardı? Fransız köylülerini doldurduğu evlere ateş verdirerek hepsini canlı canlı yakar, onların çığlıklarını en latif bir konser gibi dinler, sonra etrafa savrulan alevli dumanları koklayıp gülerek piposunu çeker, “Bu Fransız köylüleri kavrulmuş soğan kokuyor!” diye eğlenmez miydi? Beyaz bayrak çeken kalenin üzerine top atmadılar bahanesiyle generallere darılmadı mıydı? Teslim olan Fransız askerlerini açlıktan öldürtmez miydi? Onları sulara boğdurtmaz mıydı? “Fransızları biraz kazıyınız, altında Türk bulacaksınız.” diye düşmanlarını aşağılayan Bismarck, bu hakikaten bir dâhi olan büyük adam barış zamanlarında da, harp zamanlarında da yalnız kuvvete inanıyordu. Beyninde merhamet, insaniyet gibi sakat, muzır haller yoktu. Düzenli Fransız askerlerine hiç aman verilmemesini, sivil ahaliye de mümkün olduğu kadar fenalık yapılmasını emrederdi. Kendi büyük ruhunun büyük kuvvetini bütün milletinde aynıyla göremediği için cam sıkılır:

– Ah bu bizim Almanlar! Fransızları öldürüyorlar, ama
..... istekle öldürmüyorlar! derdi.

Fransızların Alınanlardan aşağı kalır yerleri yoktu. Afrika’da esir aldıkları Arapların kafalarını tıraş ediyorlar, boğazlarına kadar kuma gömerek güneşte, öğle güneşinin ışıktan altında bırakıyorlar, çabuk ölmesin diye ara sıra üzerlerine su döküyorlardı. İngilizlerin yaptığı katliamlar sayılamazdı. Bu ciddi, akıllı millet, bıçağının altına giren mağlubun hiçbir şeyine, ne

asaletine, ne güzelliğine, ne ihtiyarlığına, ne çocukluğuna bakardı. Bu sayede değil miydi ki, şimdi dünyaya, bütün dünyaya hükmediyorlar.

Sonra işte Çin seferi. Oraya hem Alman, hem Fransız, hem İngiliz, hem Rus bölükleri gitmişti. Ne yaptılar? Hep yağma, hep katliam... O kadar ki, resmen ordunun arkasından bir sürü Yahudi geliyor, bu Avrupalıların yağma ettiği şeyleri satın alıyordu, medeni Avrupalılar evleri boşaltıyor, mabetleri yıkıyorlar, binlerce yıl yerlerinde uzun, vakasız asırların geçtiğini görmüş, rahat rahat uyuyan tunç putları kırıyorlar, arkadan gelen Yahudilere satıyorlardı. Bu sefer esnasında Avrupa ipekli kumaşla dolmuştu. Altına, gümüşe dair, yürüdükleri yerde hiçbir şey bırakmadılar. Pekin ile civarında kız oğlan kız kalmadı. İstila muharebesi edilmediği halde kendilerini hiç müdafaa etmeyen zararsız ahali süngüleniyor; asker, süngülemekten yorulup şikâyet edince, bu ömründe eline silah almamış kör bir tavuk kadar korkak ahalinin nehirlerle atılıp boğulması için emirler veriliyordu. Bu sefere iştirak eden bütün askerlere yağma edilen şeyler payından yüzer frank verildi. Sonra İtalyanlar... Uzağa gitmeye hacet yok. Bunlar daha geçen gün Trablus vahasını nasıl birkaç saat içinde temizleyivermişlerdi.

Radko nutkunu uzattı. Söyledi, söyledi, inkâr edilmez bir tarzda en akli, maddi delillerle, tarihi, ilmi misallerle insaniyet fikrinin boşluğunu, fenalığım, bir cemiyet için ne kadar korkunç müthiş bir tehlike olduğunu anlattı. Avrupalıları hiç sevmiyor, onlardan nefret ediyordu: “Ah bunlar... diyordu, kendilerinden başka kimsenin kuvvetlenmesini çekemezler...” Onun için konsoloslardan çekinmek lazımdı. Konsoloshanelerin kıyafetleri değiştirilen, Türk elbisesi giydirilmiş nöbetçileri çıkarılacak, daima bunlar gözaltında bulundurulacaktı. Zira mutlaka bir fitne yapmaya çalışacaklardı.

Vakit geçiyordu. İşte Serez’e gireli iki saat olmuştu. Daha işe başlanmamıştı.

– Haydi kardeşler, dedi, çabuk olalım. Defterlerinizi çıkarınız. Bugünkü programımızı yazalım. İntizam, birlik hem işimizi kolaylaştırır, hem bizi yormaz.

Dimço Kaptandan başka hepsi çantalarından birer kurşunkalem, birer defter çıkardılar. Radko kendi defterine evvela bir maddeyi yazıyor, sonra okuyarak onlara yazdırıyordu:

1- En büyük iki fırın yarım saate kadar yakılıp hazırlanacak. Buna Dimço Kaptan memur. Yüksek mahkemeye lazım olan şeyler orada bulunacak.

2- En zenginler yarım saat içinde ayrı bir binaya toplanacak. Bu binayı merkez taburundan bir takım bekleyecek.

3- Camilerin içindeki bütün eski halılar, antika seccadeler, kıymetli levhalar büyük, cesur çarımıza, Ferdinand’a aittir. Hepsi ilk vasıta ile Sofya’ya gönderilmek üzere merkez kumandanlığına getirilecek.

4- Şehrin en meşhur büyük camii olan Sultan Camiin mümkün olduğu kadar süratle minaresi yıkılacak.

Kapışma “Prens Boris Kilisesi” levhası asılacak. Kubbenin üzerindeki hilal indirilecek yerine Bulgar arması takılacak.

Gazi Evrenos Camiine halkalar mıhlанarak ordu mekkârelerine ahır, Halil Paşa Camii domuz pastırmalarına depo olacak. Katakoz, Süleyman Efendi, Tar-huncu

Muhiddin camileri, lüzumları olmadığından, ta temellerinden yıkılacak. Yarın sabah duası papazlar tarafından bu yeni “Prens Boris Kilisesi”nde yapılacak.

5- Her çeteye yardımcı olarak ikişer manga asker, birer süvari posta neferi verilecek.

6- Yukarıdaki maddeler uygulanmadan evvel, Türk mahallelerinden çabucak yetmiş seksen kadar kadın soruşturma için toplanacak, ilk yanan fırına getirilecek.

Radko ayağa kalktı:

– Haydi kardeşlerim. Çabuk olalım, vakit nakittir, dedi.

Komitalar da kalktılar. Radko ayakta çağırttığı genç bir Çingene kadar siyah suratlı yaverine, çetelere karıştırılacak mangalar, süvariler için emrini verdi. Dimço çıkarken döndü:

– Kusura bakma gospodin Balkaneski, diye gülümsedi, kadınlara ne soracaksınız? Zenginlerin kimler olduğunu biz biliyoruz, hepsini toplarız. Paralarım bizden saklayamazlar.

Radko hiddetlenerek cevap verdi:

– Sen bunamışsın. Sen bir tarafa çekil de rahatına bak, kadınları para tahkiki için toplamıyorlar. Orduda generaller, miralaylar, kumandanlar var. Onlara yarın gece kız lazım, kadın lazım, eğlenme lazım. Neferler, onbaşılar, çavuşlar, subaylar keyif çatsınlar da onlar Katolik papazları gibi pineklesinler mi? Şehrin en güzel kızları onlara ayrılacak. Ey, şehrin en güzel kızlarının hangileri olduğunu nasıl bileceğiz. Her mahalleden gelecek kadınlara soracağız. Ona göre ayırıp tertip edeceğiz. Tabii her şeyde intizam, her şeyde sıra ve saygı gerek.

Dimço Kaptan sesini çıkarmadı. Selam verdi. Kapıdan çıktı. Yavaş yavaş vazifesinin başına, fırını yaktırmaya yollandı.

Radko yalnız kalınca yine yaverini çağırdı. Ona birçok emirler yazdırdı. Yardımcısına haber gönderdi, onu da askerlerin, kışlaların emniyet altına alınmasına memur etti. Sonra şapkasını giydi, kılıcı sürükleyerek, sol elini kalçasına götürdü. Dışarı çıktı. Merdivenlerden indi. Koridordaki verilen selamlan görmüyorlar. Caddeden geçti. Hükümete girdi, yaveri çamurlu, tozlu bir gölge gibi daima arkasından geliyordu. Kumandalım yanma gitti. Serez’in yeni mutasarrıfı, kendisi kadar meşhur Rayefle yeni jandarma kumandanı çete reislerinden Zankof, polis müdürü Lapof da orada idiler. Katliamın programım hep birlikte kararlaştırdılar.

Teşrinievvelin yirmi sekizinde Mutasarrıf Rayef, “On sekiz yaşından kırk beş yaşma kadar olan Müslümanlar akşamüzeri alaturka on buçukta hükümete müracaatla isimlerini kaydettirsinler. Kaydolmayanlar ceza görecek,” diye sokaklara bir ilan yapıştırtacak ve tellal çağırtacaktı. Katliamdan şüphelenmeyen ahali hükümetin avlusuna ve caddeye toplanacaklardı. Toplananların adedi dokuz-on bini geçince bir silah patlatılacak ve hemen “Türkler bir Bulgar zabiti vurdular,” şayiası çıkarılacaktı. Ondan sonra parolayı bilen askerler, jandarmalar, polisler bahçenin içindekileri hep kurşuna dizecekler, sokaktakileri köşelerden çevirip kılıçlayıp konsoloslar görmesin diye gizli kesmek -esasen uygun idiyse de- başa çıkılacak bir iş değildir. Radko, arkadaşlarıyla bütün kararlarını birleştirdikten sonra durmadı, oradan çıkıp

merkez kumandanlığı dairesine dönerken kapıda dimdik, iri bir süvari neferi karşısına geldi. Eli şapkasında:

– Dimço Kaptanın yaktırdığı firma elli tane kadın getirildi, dedi, on dakikadır sizi bekliyorum kumandan...

Radko, daima arkasından gelen yaverine döndü, atını istedi. Zaten hayvanlar kumandanlık binasının köşesinde duruyor, önlerine dökülen bir çuval arpayı yiyorlardı. Önüne getirilen ata bir cambaz çevikliğiyle atladı, süvari neferine:

– Haydi ileri geç... Fırına... dörtнала... dedi.

Hükümet Caddesinden, Maarif Kahvesinin önünden dörtнала geçtiler. Yoldaki eşkıyalar, askerler duruyorlar, pek iyi tanıdıkları mayor8 Balkaneski'yi selamlıyorlardı. Kapalıçarşı'dan çıktılar. Bazı dükkânları açık caddeden sola saptılar. Süvari neferi büyük bir kapının önünde atını durdurdu. Hemen yere indi.

Daima eli şapkasında:

– Burası kumandan... dedi.

İçeriden ince iniltiyle karışık acıklı bir uğultu çıkıyordu. Radko hayvandan atladı. Kapıdan girdi. Bu fırın, hiç çarşı fırınlarına benzemiyordu. Genişti. Yüksek tavanları sarıya boyanmıştı. Büyük ve yüksek ocağı ta nihayetinde idi. Üst kısımları açılmış kepenklerden bol bir aydınlık taşıyor ve her tarafı dolduruyordu. Türk kadınları alacalı bir ipek kumaş gibi köşeye birikmişlerdi. Yaşlılarını ayırıyorlardı. On bir tane kırk yaşından fazla çıktı.

Bu yaşlıları kapının arkasına yığdılar. Geriye kalanların içinde on sekiz yaşında kızlar, kundaktaki çocuklarına meme veren genç ve taze analar bulunuyordu. Radko, bunlara gülerek ve yavaş yavaş:

– Görüyorsunuz be hanımlar, dedi, içerisi sıcak. Size bazı şeyler soracağım. Terlemeyesiniz. Haydi hepiniz esvaplarınızı çıkarınız. Soyununuz. Fistanlarınızı, gömleklerinizi, donlarınızı, çoraplarınızı atınız. Çır-çıplak kaimiz. Hamama girecekmiş gibi... Ağanızın koynuna girecekmiş gibi... Üzerinizde yalnız saçınız kalsın... Çırçıplak.. Çırçıplak... Haydi haydi...

Ömürlerinde kocalarından, babalarından, kardeşlerinden başka kimseye yüzlerini açmamış olan bu kadınlar, bu korkunç emre itaat edemiyorlardı. Komitalar dipçiklerle vuruyorlar, çarşaflarını, yeldirmelerini yırtıyorlar, fakat bir tane olsun soyamıyorlardı. Bu münasebetsiz direnişe Radko'nun canı sıkıldı. Hiddetlendi. Fırlak ve al yanakları titremeye başladı. Neye yoruluyorlardı? Yorulmaya ne hacet vardı? Mademki fırın yanıyordu. İçlerinden bir tanesini yakınca öbürleri korkacak ve asla karşı gelemeyeceklerdi.

– Durunuz, boşuna uğraşmayınız, vakit geçiyor, dedi.

Ve komitalar kendinden tarafa dönünce ilave etti:

– Soyunmaya razı olmayanlardan bir tane çekin, buraya getirin.

Izbandut gibi iki iri komita, kümeden tuttukları bir kadını sürüklediler, Radko'nun karşısına getirdiler. Bu, balıketinde, kumral ve genç bir hanımdı. Ancak yirmi-yirmi beş yaşlarında tahmin olunabilirdi. Yırtılan yeldirmesinin

altından kurşuni yünden yapılmış alafranga giysileri görünüyor ve kucağında kundaklı bir çocuk tutuyordu. Radko, bir yıldırım gibi gürledi.

– Eziyet etme be karı!..

Komitalar geriye çekildiler. Masanın önünde yalnız kalan kadın titriyor, hıçkırarak kucağındaki yavrusunu sıkıyor, sıkılan ve ürken çocuk, avazı çıktığı kadar bağırarak ağlıyordu. Bu çocuğun gürültüsü Radko’yu büsbütün hiddetlendirdi. Ayağa kalktı. Kadının karşısına giderek sordu:

– Söyle, soyunacak mısın?

Kadın yere kapandı. Öpmek için ayaklarını tutuyor, yaşlanmış yüzünü, dağılan saçlarını onun boyasız ve tozlu çizmelerine sürüyordu. Çocuk daha şiddetli haykırıyor, fırının içini gürültüye boğuyordu. Radko dayanamadı. Ani bir hareketle eğildi. Bu susmayan çocuğu anasının kucağından kopardı. Firma doğru döndü. Gözleri dönen kadın, Radko’nun beline sarılıyor:

– Allah’tan kork, Allah’tan kork... diye yalvarıyordu.

Radko, bu narin kadının başına dehşetli bir yumruk indirdi. Yere devirdi ve:

– Allah benden korksun... diyerek hâlâ susmayan çocuğu ocağın içine fırlattı.

Birden çocuğun sesi kesildi. Fakat fırının içindeki kadınların hepsi birden ağlamaya, bağırmaya başladılar. Evladının alevler içinde kaybolduğunu gören ana, yaralanmış dişi bir kaplan süratiyle Radko’nun boğazına atıldı. Zayıf parmaklarıyla onun yakasını yırttı. Komitalar susturmak için kadınların arama girerek kafalarına, gözlerine vuruyorlar, hepsini al kana boyuyorlardı. Radko, kuvvetli kollarıyla, boğazına sarılan, kendisini boğmak isteyen bu zayıf kadını bükte. Altına aldı. Komitalardan üçünü adlarıyla çağırdı. Bunlar yere yatırdıkları kadının giysilerini, gömleklerini, donunu yırttılar, kopardılar. Sonra Radko hâlâ soyunmayan kadınlara dönerek zehirli bir sesle:

– Dikkat ediniz be karılar! diye haykırdı. Bize boşuna eziyet vermeyin. Laf dinlemeyen idam olunur Şimdi bakın soyunmayan ve karşı gelen bu kaltağı nasıl pişireceğiz. İbret alınız. Sonra hepiniz böyle olursunuz!..

Bu sesin tüyleri ürperten dehşeti kadınları, hatta komitaları bile buz gibi dondurdu. Dimço Kaptan ocağa bakmıyor, yüzünü kapı tarafına çeviriyordu. Radko, masanın üzerinden bir ustura aldı. Kebap yapılacak kestaneleri nasıl çatlamasın diye yararlarsa, o da fırında yakacağı adamın vücudunu öyle yarardı. Yanılma-mış bir adam çabuk yanmazdı. Halbuki yarılırsa bir cızırtı çıkararak, çabucak tutuşur, mavi ve sincabi bir buhar bırakarak kül oluverirdi. Bu mavi ve sincabi buhar... Radko onun manzarasından ziyade kokusunu severdi. Ve bu koku, yakılan adamın milliyetine göre değişiyordu. Radko çok dikkat ve tecrübe etmişti. Hatta şimdi yakılan bir adamın uzaktan kokusunu duysa hangi millettten olduğunu yanılmadan söyleyebilirdi. Bulgar köylüleri kavrulmuş sarımsak, Sırplar yanmış patates, Rumlar kızartılmış balık ve şarap kokusu çıkarırlardı. Henüz bir Alman, bir İngiliz, bir Fransız yakamamıştı. Onların kokusunu bilmiyordu. Fakat Türk-ler... Balkan’ın bu en kuvvetli ve kanlı adamları keskin bir süt, bir tereyağı kokusu neşrederlerdi.

Mahkûmu soyup bağlayan komitalara:

– Arkasını çeviriniz, dedi, kımıldamasın, sıkı tutunuz!

Elleri bağılı ve çıplak kadın, gözleri kapalı, inliyordu. Kendini kaybetmişti. Arkası çevrilince, Radko elindeki ustura ile çatlatacağı bu canlı yemişe baktı. Gür ve dağınık saçlarla örtülü sırt kısmı, geniş kalçalarının üzerinde küçük ve nispetsiz kalıyordu. Tüysüz ve lekesiz bacakları beyaz ve parlaktı. Ocağın alevleri satırlarına aksediyor, pembe ve uçucu gölgeler titretiyordu. Radko, usturayı bu pembe akislerin üzerine vurdu. İki büyük haç yaptı. Belden başlayan haçların ucu baldırların üstüne kadar iniyordu. Kadın, etine giren, sinirlerini koparan, kemiklerine dokunan keskin ve müthiş usturanın acısıyla haykırdı ve çırpınmak istedi. Lâkin katilleri onu sımsıkı tutuyorlardı. Fıskıran kanı yere düşüyor, Radko giysileri kirlenmesin diye geri çekiliyordu.

– Çeviriniz, çeviriniz, kamun çeviriniz! dedi.

Gözleri fırlayan mahkûm son kalan kuvvetini kısık sesine veriyor:

– Allah, Allah, Allah!., diye kıvranıyordu.

Radko gülerek:

– Allah benim, Allah benim! diye kurbanına cevap veriyordu.

Kanlı usturayı şiş ve süt dolu memelerin üstünden ufki olarak geçirdi. Sonra daha çabuk bir hareketle bu keskin ve kırmızı aleti zavallı kadının rahmine soktu. Ve yukarıya doğru o kadar hızlı çekti ki, bir anda yanlan kanundan mide ve bar s aklar, kırmızı ve kaim ip yumakları halinde dışarı fırladı. Radko, iki adım geriledi, cebinden çıkardığı mendille ellerine bulaşan kanları silerek haykırdı:

– Haydi, çabuk, içeri!

İki komuta mahkûmu kollarından, bacaklarından tutarak fırına soktular. Alevlerin binlerce kırmızı ve görünmez ejderha dilleri gibi sardığı canlı et yığınının pembe bir buhar, mavi ve sincabi bir duman çıktı. Feci ve acul bir cızırtı başladı. Radko, sandalyesine oturarak gözlerini ocağa dikti. Sincabi duman, vücudu göstermiyordu. Ve o koku... O süt ve yağ kokusunu Radko şimdi duyuyor, gayet tatlı ve hayali bir sütlü kahve içiyormuş gibi derin derin kokluyordu.

Cızırtı bazı azalarak, bazı yeniden birdenbire ateş almış gibi şiddetlenerek devam ediyordu.

Bu cehennem sahneyi gözlerini kapayarak görmeyen kadınlar cızırtıyı işitmek için kulaklarını, boğucu kokuyu duymamak için burunlarını kapayamıyorlardı. Hepsinin akıllarını, dillerini kaybetmişler, hepsinin sesleri kesilmişti. Radko tekrar soyunmalarını emretti. Bu sefer kimse karşı gelemiyordu. Bütün bu kadıncıklar, mihaniki tereddütlerle, yavaş yavaş soyundular. Çırılçıplak kaldılar. Radko bu kati itaatten memnun ve rahat, masasına dayandı. Cebinden bir kâğıt çıkardı. Bu kâğıda üç eşit çizgi çekti. Baştaki haneye “beyaz”, İkinciye “kumral”, üçüncüye “esmer” yazdı. O daima “Rakam yalan söylemez” der, bütün Bulgarlar gibi, bütün tedbirli ve ciddi adamlar gibi en büyük hakikatin ancak oran ve istatistikte bulunacağına inanırdı. Selikavi ve şuursuz ve ısrar ile ellerini tesettür yerlerine örtü yapan kadınlar onar onar, karşısına getiriliyor ve yan yana diziliyordu. Evvela hepsinin kollarını yukarı kaldırıyor, bacaklarını sağa sola açtırıyordu. Soma her birine, ayrı ayrı şehrin en güzel kızlarından üçünün adını soruyordu. Mahallelerini, evlerinin numarasını, babalarının kim olduğunu öğreniyordu. Bu alapompei tahkikat bir saatten fazla sürdü. İfadesini verip

söyleyeceği kalmayanlar fırının arkasındaki geniş ambara, sarhoş komitaların kucağına gidiyordu. Komitalar bu meme, karın, bacak, baldır, saç tufanının içinde şaşırıyorlar, ne yapacaklarını bilmiyorlar, korkunç bir “sadizm” hezeyanına uğrayarak en iğrenç, akla gelmez fanteziler icat ediyorlardı; bu fantezilerden “canlı çukur” dedikleri en müthişiydi. Evvela yere şişman bir kadın yatıyor, onun üzerine beğendikleri diğer ikinci bir güzel kadını arkası üstü çapraz uzatıyorlardı, bu kadını da ellerinden, ayaklarından birer kadına tutturuyorlardı. Sonra sıra kendisinin olan komita yaklaşıyor, çıplak ve fırlak kanun ta ortasına, göbeğin biraz aşağısına küçük kasaturayı saplıyor ve hemen çıkarıyordu. Soma koyu kırmızı bir kan fışkıran bu küçük deliğin üzerinde nefisini körletiyor, zavallı çırpman, haykıran kadının karnında, kanlı barsaklarının arasında, hayvanlığının en iğrenç, en pis ve çirkin ateşlerini söndürüyordu.

Karınlarına delik açılan kadınlar hiç yaşamıyorlar, bir-iki saat içinde inleye inleye, kıvrana kıvrana ölüveriyorlardı.

Radko, en güzel kızların isimlerini yazdığı cetveli süzdü. Beyaz hanesinde adı en ziyade tekrarlanan “Lâle Hanım, Hacı Hasan Beyin kızı” idi. Kumral hanesinde “Naciye Hanım, Müderris Ahmet Efendinin kızı”, esmer hanesinde “İclâl Hanım, Kadri Ağanın kızı.” Hangisini seçecekti! Bir kere esmer istemiyordu. Çünkü hemen bütün Bulgar kızları esmerdi. Kumraldan da bıkmıştı. Sofya’yı dolduran şantözlerin de hemen hepsi kumraldı. Beyaz... Beyazı düşündü. En güzel, bu beyaz hanesindeki Lâle olmalıydı. İşte en çok ismi tekrar olunmuştu. Hatta bir kadın “Dünya güzeli Lâle Hanım,” demişti. Bu kim bilir nasıl bir kızdı? Hayalinde ansızın masalların anlattığı bir harem dairesi canlandırıyor, orada büyük ve ipek perdeler arasından yumuşak divana uzanmış beyaz ve çıplak bir kız görüyordu. İşte her yabancı ve ecnebi gözden uzak, gölgeler ve ipekler içinde adeta bir peri gibi büyümüş olan bu nefis Türk kızı bir saate kadar kendisinin olacaktı. Kollarım masanın üzerinden çekti. Ellerini pantolonunun ceplerine soktu. Sırıttı. Bacakları, göğsü, koltuklarının altı, her tarafı kaşınıyordu. Bir an öyle durdu. Bu tatlı ve şiddetli kaşıntıları dinledi. Bir saat somaki saadetin hülyası sanki damarlarındaki bütün kanları fışkırtmış, altüst etmişti. Cebinden çıkardığı sol eliyle burnunu kaşıdı, soma saçlarını, ensesini... Ve birden ocağın dibinde bitmez tükenmez çubuğunu çeken Dimço’ya döndü:

– Kaptan, haydi kalk, gayet çabuk Hacı Hasan Beyi benim yanıma getireceksin. Ben merkeze gidiyorum. On dakikaya kadar... Evinin kapışma iki nöbetçi bırakacaksın. Kimse dışarı çıkmayacak. Haydi, gayet çabuk...

Hızla ayağa kalktı. Arkadaki ambardan gelen haykırıışmaları hiç işitmiyor gibiydi. Kapıya yürüdü. Dışarı çıktı ve bekleyen atma bindi. Demin koşa koşa geldiği yerlerden şimdi yavaş yavaş geçiyordu. Birçok dükkânlar açılmıştı. Ahali duruyor ve kendisini selamlıyorlardı. Fakat o hiç etrafını görmüyordu. Gözlerini eyerin kuburluklarıyla atın doru boynundan çıkan gölgeli çizgiye dikmişti. İçinden duyulmaz bir ses damarlarına yayılıyor, dimağında, kalbinde, “Bir saat soma... Bir saat soma... Bir saat soma...” diye tatlı bir akis bırakıyordu. Merkez kumandanlığına geldi. Şehrin saati alaturka altıyı vuruyordu. Atından indi. Sırtındaki kaşıntıları artık uyuşmuştu. Şimdi bütün vücudu katılaşmış, sanki kaskatı olmuştu. Dalgın ve habersiz yukarı çıktı. Odasına girdi. Jandarma kumandanı Zankof’la, polis müdürü Lapof kendisini bekliyorlardı. Oturur oturmaz konuşmaya başladılar. İşler yolunda gidiyordu. Hatta konsoloslardan bazıları Mutasarrıf Ray efe, işgal esnasında gösterilen intizam ve adaletten dolayı teşekkür bile etmişlerdi. Civardaki ve ovadaki İslam köylerinde nasıl temizlik yapılacağı müzakereye koyuldular. Karar

verdiler. Katliamcılar tayin edildi. Zankof'la Lapof emirlerini vermekte gecikmemek için durmadılar, gittiler. Radko yalnız kalmadı. Dimço'nun çetesinden dört haydut, Hacı Hasan Efendiyi getirmişlerdi. Bu abani sarıklı, rahat ve saadetinden, hareketsizlikten kalınlaşmış, tombul, nazik, orta boylu bir adamdı. Top ve koyu kumral sakalının üstünde pembe ve şiş yanakları parlıyor, çizgisiz yüzünde san bir korku gölgesi beliriyordu. Düşman kumandalımdan ümit ettiği iltifatı görmemekten şaşırılmış gibiydi. Radko, kendisini oturtmamıştı bile...

– Adın ne?

– Hacı Hasan...

– Bankada ve evinde kaç liran var?

Hacı ve mevkii takdir edemeyen Hacı Hasan Efendi, cevap vermedi. Aptal aptal karşısındaki Bulgar subayının yüzüne baktı. O eğer böyle şeyler olacağını bilseydi, ordu ile çekilmez, Selanik'e kaçmaz mıydı? Ama Balkan ordularının medeniyet, meşrutiyet getireceğini ümit etmişti.

– Söyle, kaç lira?

– Susuyorsun. Mahkemeye havale edeceğim, orada bülbül gibi söylersin. Evinde kaç kişi var?

– Altı...

– Adlarını söyle, yazacağım.

Hacı Hasan Efendi tekrar şaşaladı. Buna ne lüzum vardı? Bu münasebetsizlik değil miydi?

– Raciye...

– Kadın mı, erkek mi, senin nen?

– Kadın, kaynanam.

– Bir... Sonra?

– Fatma, karım.

– İki... Soma?

– Tank, Zeynelabidin, Halit, erkek çocuklarım.

– Beş... Soma?

– Lâ'lı... kızım...

– Lâle... altı.

Hasan Efendi tecvit⁹ ve Arapça gayretiyle ayn harfini şiddetle çatlatacak tashih etti:

– Lâle değil, Lâ'lı efendim.

– Lâle, Lâ'lı, her ne ise... Başka kimse yok mu?

– Dört tane hizmetçi var.

– Başka?

– Bir de ihtiyar uşak. Hepsi bu...

– Senin evin güzelmiş. Bize lazım. Sen mahkemeye gidersin; paralarını söylersin. Lâle’den başka çoluğun çocuğun başka yere çıkarılacak. Lâle evin temizliğine bakmak için kalacak...

Hacı Hasan Efendi kulaklarına inanamıyordu. Böyle şey olur muydu? Bu kadar konsoloslar varken... Cevap vermedi. Yutkundu. Başını dönüyor, bilekleri titriyordu. Radko ayakta, asker vaziyetinde duran komitalara, isimleri yazdığı pusulayı uzatarak Bulgarca emrini verdi:

– Bu adamı fırındaki mahkemeye teslim ediniz. Beni beklemesinler, soruşturmasına devam etsinler. Parasını saklıyor. Sonra evi bize lazım. Evinde on bir kişi var. Yalnız Lâle ismindeki kız kalacak. Öbürleri beş dakikaya kadar evden çıkarılacak. Bu çıkanlar serbesttirler. Boyunlarına hemen “hürriyet kurdelesini” bağlayınız...

“Hürriyet kurdelesini bağlayınız.” demek, “kafalarını kesiniz” demenin komitacasıydı. Radko biraz durdu ve elini masanın üzerine vurdu:

– Haydi, çabuk! Söylediklerimi Dimço Kaptan’a anlatınız. Dikkat edin, kız kaçmasın. Evin kapısından nöbetçiler ayrılmasınlar. Çabuk bir süvari ile bana haber gönderiniz. Gelip geleceğim. Haydi, arş!.. Çabuk!

Hacı Hasan Efendi, bir şeyler söylemek istedi. Lâkin komitalar onu dışarı çıkardılar. Kapı kapanınca Radko ayağa kalktı. Bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladı. İşte nihayet yarım saate kadar Lâle, Serez’in güzel kızı kendisinin olacaktı. Yine hayalinde, fırındayken dalga geçtiği o harem köşesi, mor ve parlak halelelerle karışık, canlanıyor, bir efsane şiirinin rüyalara giren müphem akisleri hayalinde büyüyor, uzuyor, derinleşiyordu. Hafif mavi harelili ışıkların akıcı gölgeleriyle görülmemiş çiçeklerden yapılmış bir bahar yatağını andıran ipek sedirde bir çıplak kız, baygın ve yorgun geriniyor, yüzükoyun dönüyor, bacaklarını geriyor, dağınık ve siyah saçlarıyla örtülen beyaz ve sivri memelerinin üzerine abanarak, sarıldığı menekşe rengindeki yumuşak yastığı sıkıyordu. Ve dışarıdaki süvari kollarının gürültülü nal seslerini, hükümete toplananların uğultusunu asla duymayan Radko, hülyasının karşısında kalbinin çarpıntılarını pekâlâ işitiyordu. Yarım saat geçmemişti. Kapı vurulunca durdu ve... uyandı. Giren süvari, evin hazır olduğunu ve içinde yalnız bir kız bırakıldığını söylüyordu. Radko, yaverini çağırdı. Ona üç saate kadar bir yere gideceğini, bu üç saat esnasında mutlaka aranması lazım gelirse Dimço Kaptana sorulmasını, kollardan ve inzibat memurlarından gelecek raporları okumasını, gayet önemli ve acili varsa, onun da Dimço Kaptana gönderilmesini tembih etti. Soma yavaş yavaş aşağı indi. Süvari ile yine yavaş yavaş, etrafını görmeden, sokaklardan geçiyordu. Atını biraz koşturursa, deminki hayalinden ruhunda, dimağında, sinirlerinde kalan o sarhoşluğa benzer lezzet bozulacak sanıyordu. Yüksek duvarlı dar sokaklar... Beyaz minareli küçük ve sakin mahalle camileri... Servili mezarlıklar... Minimini sel köprüleri... Fena ve intizamsız, fakat temiz ve beyaz taşlı kaldırımların üzerinde gezinen tavuk ve kaz sürülerine serçeler de karışıyorlardı. Bu evvel zaman yolu Radko’nun hoşuna gitti. Bu yolun serin ve aydınlık sessizliği içinde ilerledikçe kendisini hakiki ve canlı bir doğu masalının gizemine dalmış ecnebi bir masal kahramanı sanıyor, kalbi büyük fatihlerin kaçamamış ve sağ kalmış mağluplarını çiğnerken

duydukları o hiç kanmayan tatlı ve susamış heyecanıyla çarpıyordu. Önünden geçtiği san badanalı uzun ve yüksek bir duvarın ortasındaki büyük ve yeşil kapıyı görünce, “Burası olacak” dedi. Kapının önünde bir askerle iki komita durmuş, konuşuyorlardı. Hem bu kapı yeşildi. Bulgarya’daki Türkler bile Allahlarının Arabistan’daki evine gidip hacı oldukları vakit dönüşlerinde kapılarını boyamazlar mıydı? Mutlaka Hacı Hasan’ın konağı bu olacaktı. Arkasına döndü, süvari neferine sordu:

– Burası mı?

– Evet gospodin...

Ve şuursuz bir acele ile mahmuzlarını atının karnına vurdu. Bir anda kocaman kapının önüne yetişti ve yere atladı. Komitalar ve nöbetçi, zaten onu bekliyorlardı. Hayvanın dizginlerinden tuttular. Radko, aralık duran kapıya yürüdü. Kenarda bir fincan tabağı büyüklüğünde kaba bir çan düğmesi, beyaz, kör ve tek bir göz gibi parlıyordu. Eliyle bu düğmeye dokundu, uzaktan zor işitilir bir zil sesi aksetti.

– İçeri kimse girmesin, dedi, Dimço gelirse buna basarsınız. Ben çıkarım.

Başı yine yere eğik, sol kolu yine kalçasındaydı. Aralıktan girdi. Sağ omuzu ile kapıya dayandı ve kapattı. Fakat öyle kaldı. Kımıldanamıyordu. Birdenbire önünde bir cennet... Kamaşan gözleriyle baktı, baktı. Ferdinand’ın sarayını, Avrupa’ının en güzel ve meşhur parklarını bilirdi. Ama hiçbirinde bu hayali sessizliği görmemişti. Büyük ağaçların nefti gölgeleri, çiçeklerin üzerine ağır ve kadife halılar gibi yayılıyordu. Ve balıksırtı kumlu bir yol mermer bir havuza doğru gidiyor, ta nihayette yine mermer basamaklarla çıkılan kapıda bitiyordu. Radko, sağ eliyle gözlerini oğuşturdu. İki tarafına döndü. Dışarıdan bir kale gibi yükselen duvarın içeriden bir taşı olsun görünmüyordu. Sık sarmaşıklar ve hanımelleriyle örtülmüştü.

Yavaş yavaş yürüdü. Adlarını bilmediği, hatta ömründe ilk defa gördüğü çiçekler, gölgeli tarhlarda henüz doğmamış peri yavrulan gibi uyuyorlar, sarhoş edici, keskin ve tatlı kokular çıkarıyorlardı. Havuzun yanına geldi. Kumlu yol, sağdan ve soldan gelen öbür yollarla birleşerek burada meydanlaşıyordu. Ve yine adını bilmediği büyük ve asırlık ağaçlar tarhların köşelerinden yükseliyor, iri ve sarkık yapraklarından görünmeyen dallarıyla havuzun üstünde yeşil ve geniş bir kubbe kuruyorlardı. Durdu. Havuzun mermer fıskiyesinden çıkan şeffaf sütuna baktı. İki metre yukarısı mavi toz halinde tekrar havuza dağılarak suyun üzerinde aksini ürperten bu billur sütunun içinde, gölgelerden kaymış güneş damlaları birikiyor ve parça parça açılan minimini eleğimsağmalarda bütün renkler kaynaşıyordu.

Radko, bu manzara karşısında kendi hayatlarını hatırladı. Sofya’da bile bahçelerin bir tarafında inek ahırları bulunur, gübre ve fışkı kokusu hiç eksilmezdi. Domuzsuz ev yoktu. Zenginlerin bahçeleri, çıplak ve çirkin Avrupa tarzında tarh edilmişti. Bulgaristan’ın umumi parkları bile bu zümrütten cennetin yarımında kel ve uyuz sayılacak derecede gölgesiz ve güzellikten uzak kalacaktı. Nihayetleri koyu yeşil gölgeli tünellerde kaybolan yandaki yolların kenarlarında, büyük kafesler gibi, yaldızlı kameriyeler parlıyordu. Burada ne tatlı bir hayat geçecekti. Radko burayı zapt etmeyi düşündü. Sahibi, bir kızından başka, şimdi ihtimal bütün ailesiyle beraber kesilmiş bulunuyordu. Her sene gelecek, bu yüksek duvarların araşma, dar ve bozuk sokakların içine saklanmış gizli cennette, birkaç hafta yaşayacak, yaşamının tadını anlayacaktı. Buna karar verince sevindi. Bu zümrütten cennetin içinde bir de huri vardı... 0

kim bilir ne kadar güzeldi... Havuzun yanından geçti. Kapıya yürüdü. Sekiz-on adım kalınca durdu. Binaya baktı. Bu, büyük ve geniş pencereleli, mavi boyalı, üç katlı minimini bir saraydı. Açık pencerelerinin arkasından tül perdeler gözükiyordu. Prens Boris pekâlâ burada oturabilirdi. Fakat daha yüksek ve ihtişamlı konaklar olduğu söyleniyordu. Önüne bakarak yürüdü. Kılıcı kumların üzerinde sürükleniyordu. Geniş ve mermer basamakları çıktı. Kapı kapalıydı. Ya kız açmazsa kırılacak şeye hiç benzemiyordu. Ağır cevizdendi. Kalın ve parlak halkalarına gümüş mü diye dikkatle baktı. Mutlaka dışarıdan birkaç adam çağırmak, merdiven getirtip pencerelerin birinden girmek lazım gelecekti. Kapıya yumruğuyla üç defa vurdu ve bekledi. Hiç bir ses çıkmadı. Bir kere daha, fakat daha hızlı vurdu ve bekledi. Gayet hafif bir ayak sesi işitiyor gibi oldu, durdu, dinledi, dinledi. Pek uzaklarda öten bir horozun narası sanki kendisine cevap veriyordu. Ve ağaçların arasından kurtulan kokulu bir rüzgâr basamaklardaki mermer saksıların içindeki top çiçekleri dalgalandırıyor, bahçelerin üstünden geçiyor, saçaklara doğru cereyanlar yaparak hafif, işitilmez ve gizli fısıltılar çıkarıyordu. Kolunun bütün kuvvetiyle bir kere daha vurdu. Bu sefer içerden titrek ve ince bir şada:

– Kim o? dedi.

Radko'nun birdenbire kalbi atmaya başladı. İşte Lâle gelmişti... Nazik ve kurnaz olmak lazımdı. Sesini yumuşattı:

– Benim efendim.

– Siz kimsiniz?

– Kumandan... Bulgar ordusunun kumandanı!

– Ne istiyorsunuz?

– İçerisini gezeceğim. Çarımızın oğlu prens beyefendileri için birkaç günlük oturacak yer arıyoruz. Babanız bu asil misafire evini vermeye razı oldu. Kendisi hükümette, generalin yarımdadır.

– Niçin babamla beraber gelmediniz?

– Babanızın şimdi hükümette işi var. Akşama kadar ayrılamaz. Şehirde fenalık olmasın diye yerli İslamlardan milis teşkil ediyorlar.

– Ya biraz evvel zorla götürdüğünüz annem, büyükannem, kardeşlerim?..

Radko yutkundu. Fakat kulp takmakta güçlük çekmedi:

– Affedersiniz. Onlar için hepimizin cam sıkıldı. Fena bir yanlışlık olmuş. Prensimiz oturacağı vakit hepinizin başka bir eve gitmesi münasip görülmüş. Acele ile emir ters anlaşılmış. Birtakım kaba köylüler, prensin hemen geleceği zannıyla onları alıp İslam mahallesinde bir eve götürmüşler. Babanıza, general üzüntüsünü ilettiler. Yarım saate kalmaz, hepsi gelirler... Rica ederim açınız. Zira vaktim geçiyor. İşim var.

– Niçin açmıyorsunuz? Emin olunuz. Korkmayınız. Biz medeni insanlarız. Bizden hiç kimseye zarar gelmez. Göreceksiniz, prensimiz oturduğu müddet evinizden bir iğne olsun kaybolmayacaktır. Bizim sayemizde Makedonya'nın İslam ve Hristiyan ahalisi katil Jön Türkler'in zulmünden kurtulacak. Herkes hakiki meşrutiyet, hakiki kardeşlik, hakiki eşitlik, hakiki adalet neymiş anlayacak... Yüzünüzü örtünüz. Biz namuslu adamlar, başkalarının namusunu kendi namusumuzdan mukaddes

ve üstün tanırız. Kapıyı açınız. İki dakikada her tarafı görüp gideceğim. Korkmayınız diyorum size. Eğer sizin hakkınızda fena bir niyetimiz olsa pencereden merdivenle girmek, kapıyı kırmak zor mudur? Açınız rica ederim... Bekletmeyiniz efendim...

Radko o kadar nazikâne söylüyordu ki, zavallı Lâle, bu saadet, eşitlik, hürriyet vaat eden düşman kumandanının karşısında inat etmeyi uygun bulmadı. Zaten inat etse, kapıyı açmasa, bütün memleketi zapt eden bir kumandan için pencereden girmek, hatta evi temelinden yıkmak güç bir iş miydi? O vakit kim bilir kendisinin ve ailesinin başına ne felaketler gelirdi. Hâlbuki işte birkaç dakikaya kadar ağlatıla ağlatıla götürülen annesinin, büyükannesinin, kardeşlerinin bırakılacağı söyleniyordu. Sevgililerini tekrar ikinci bir hakareten kurtarmak, kurtaranlara nazikçe davranmak vazifesi değil miydi? Uzun düşünmedi. Soğuk ve hafif bir titreme bütün vücudunu üşüttü. Göğsünde bir sızı, ağzında bir acılık duydu. Ve gayri ihtiyari kapıyı açtı.

Radko içeri girince sanki dondu. Taş gibi kaldı: Sol eli hâlâ kalçasında idi. Ve kırpımayan gözleri, karşısındaki harikada... Lâ'li'nin arkasında siyah ve bol bir yeldirme ve başında kaim ve beyaz ipekten bir namaz bezi vardı. Yüzü beyaz bir rüya bulutunun arasından doğan hayali bir ay kadar parlıyordu. Ve uzun boyu, uyumlu ve mükemmel endamı bol yeldirmenin altında, güzel bir şiirin vezin ve kafiyeyle örtülen derin ve heyecan verici manası gibi, belli belirsiz bir açıklıkla beliriyordu. Radko'nun böyle şaşkın durmasından sıkıldı. Önüne baktı. Sık ve kıvrırcık kirpikleri minimini ve siyah halelelerle gözlerini kapıyor, küçük ve pembe burnunun şeffaf ve pembe yanağına görünmez gölgesi düşüyor ve bir al gül tomurcuğundan daha hareli olan küçük ağzının rengi daha koyulaşıyordu.

– Buyurunuz, dedi.

Önden yürümeye başladı. Büyük pencerelerle aydınlanan sofanın sağındaki maun boyalı kapıyı açtı. Burası misafir ve selamlık odasıydı.

Radko'nun girmesi için geriledi. Yol verdi. Hep önüne bakıyordu. Lâkin Radko hiçbir şey görmüyordu. Halılar, kanapeler, ağır perdeler, büyük levhalar, endam aynaları, mermer masalar, ipekli koltuklar, sırmalı püsküllü ağır divanlar, tirşe boyalı duvarlar, oymalı tavanlar, her şey her şey... Kırmızı ve titrek bir sis içinde eriyor; bu yakan, bu heyecan veren kırmızı karanlığın arasında yalnız gözleri yerden ayrılmayan Lâle'yi görüyordu.

Her tarafı gezdiler, ikinci kattaki odalara da, görmeden, baktı. Geniş ve aydınlık bir merdivenden, her tarafım saran bu ateşli sisin içinde yüzer gibi, üçüncü kata çıktı. Önündeki bediânın hayali andıran vücudu siyah ve ince yeldirmenin altında insanı çıldırtacak hareketlerle oynuyor, kalçalarının ve uyluklarının her basamakta aldığı şekil, kalbinde dayanılmaz heyecanlar alevlendiriyordu.

Birden kaynayan kırmızı bir buhar denizinin ta dibine batmış da çıkmak için son bir gayretle çırpınıyormuş gibi sarsıldı. Ne oluyordu: Sarhoş muydu? Yalnız ciddi ve yüksek bir öğrenim görerek fenne yabancı kalmayan, birinci sebeple ikinci sebeplerin arasındaki sınırın hakkıyla sezen, basit ve pratik hakikatlere akıl erdiren maddi ve şüphesiz zekâlara has o çabuk ve doğru idrak ile kendine geliyor, içinden, bir şimşek vuzuhuyla ansızın parlayan “edebiyat mı yapıyorum?” sualini kendi kendine soruyordu. Sol kolunu kalçasından indirdi. Sağ elini başına götürdü. Alnını sildi. Lâ'li'yi görür görmez o sersemlik bulutundan sıyrıldı. Duvarlar, tavanlar, sofa, balkonun mavi ve yeşil camlı kapısı hakiki vaziyetini aldı. En üst katta idi. Açık pencerelerden akan güneş

tül perdelerden sızıyor, döşemenin muşambaları üzerinde oymalı gölgeler çiçeklendiriyordu.

– Kardeşlerimin odası...

Radko girmedir bile. İçinde üç küçük karyola, bir yuvarlak orta masası vardı. Ne kadar temizdi... Beş odayı da gördü. Lâ'li akıncıyı açmamıştı. Radko:

– Bu odaya da bakalım, dedi.

Burası Lâ'li'nin yatak odasıydı. Yabancı bir adama göstermek azabı onu yeniden utandırdı. Sıkıldı, kıpkırmızı oldu. İstemeye istemeye kapıyı açtı. Radko içeri girince hafif ve saf bir tuvalet, bir sabun, bir temizlik kokusu duydu. Bu latif koku beyaz ve sessiz bir bahar fecrinin ne olduğu farkına varılmadan işitilen ruhani musikisi gibi kulaklarını uğuldatmaya başladı. Açık eflatun ipekten perdeler, baygın ve büyük kelebek kanatları halinde yere kadar uzanıyor, halının üzerinde tembel yığınlar oluşturuyordu. Köşedeki cibinliğin minimini kubbesi yeşil kurdelelerle tavana asılan, beyaz ve geniş bir yatak, uçuk mavi bir peri mabedine, göklerden düşmüş bir melek yuvasına benziyordu. Demin sönen ve bütün evi ve eşyasını kendisine göstermeyen kırmızı duman, yavaş yavaş yine Radko'yu sarmaya başlıyordu. Fakat bu sis şimdi, bu sefer beyazdı. İçinden, "Uzatmayalım, edebiyat yapmayalım..." dedi. Ve... birden Lâle'nin üzerine atıldı. Başındaki örtüyü çekerken gür, siyah ve parlak saçları dağıttı. Beline sarıldı. Öpmeye savaşıyordu. Lâ'li çırpınıyor, kollarıyla onu iterek, dudaklarından yanaklarını kaçırarak:

– Bırak alçak, bırak!., diye haykırıyordu.

Güzel olduğu kadar kuvvetli idi. On dokuz yaşının verdiği çeviklikle düşmana dayanıyor, onunla boğazla-şabiliyordu. Ah boş bulunmuş, kanmış, aldanmıştı. Aşağı kapıyı açmasaydı sağ olarak ele geçmeyecek, ölüncüye kadar karşı gelerek vücudunu bu namussuz zalimin pis dudaklarına kirlettirmeyecekti. Bu şiddetli boğuşma yarım saatten fazla sürdü. Radko'nun şapkası yere düşmüş, yakası yırtılmış, apoleti sökülüş, kılıcının kayışı kopmuştu. Zavalh Lâ'li kesilmiş, bitmiş, acımayan, affetmeyen hasmının altına düşmüştü.

– Beni öldür, beni öldür... diye inledi, yalvardı, yakardı.

Kanlanan güzel ve büyük gözlerinden sıcak yaşlar akıyor, heyecandan ve yorgunluktan nefesi tıkanıyordu. Radko kızaran yanaklarından ısırarak, öperek, terleyen şeffaf boynunu emerek:

– Seni öldürüp ne yapacağım güzel Lâle! dedi. Senin ölüne değil, bana dirin lazım...

Öpüyor, ısırıyor, emiyor, bir taraftan da esvaplarını yırtıyor, koparıyor, artık yorulup kımıldayamayan esirini çırpıçıplak bırakmaya çalışıyordu. Gömleğini, eteklerini, külotunu, hatta çoraplarını bile çıkardı. Çıplak kalan zavallı kızı kucakladı. Yerden kaldırdı ve yatağa götürüp uzattı. Lâ'li sanki bayılmıştı. Yumulmuş gözkapaklarının, uzun ve kıvrırcık kirpiklerinin arasından yalnız beyaz bir çizgi görünüyordu. Kar gibi parlak ve lekesiz omuzlarına dağılan saçları dökülüyor, fırlak ve katı memeleri hızlı hızlı kalkıp iniyordu. Radko durdu. Baktı, baktı. Gözlerine inanamıyor:

– Ne ilik, ne ilik! diyordu.

Bu, sanki devrilerek canlanmış, fakat hâlâ gözlerini açmamış bir mitoloji heykeli, bir mabut kıızıydı... Yuvarlak omuzlarından tatlı bir kalınlıkla ayrılan kollan gittikçe inceliyor, küçük, nermin elleri hayali bir yatak gibi açılıyordu. Kamı o kadar saf, o kadar masum, o kadar beyaz ve küçüktü ki, Radko'nun tapacağı geliyor, dokunmaya korkuyordu. Ve elmastan yoğrularak dondurulmuş sanılacak kadar parlak ve şeffaf duran kalçaları...

Radko acele ile soyunmaya başladı. Çizmelerini çıkardı. Ceketini, pantolonunu, fanilalarını, külotunu yırtar gibi attı. Çok kıllı vücudundaki terin keskin ve kirli ayaklarının pis kokusu odanın temiz havasına dağılıyor, kendisini de iğrendiriyordu. Hâlâ tıkanmış, boğulmuş gibi hızlı hızlı, kesik kesik nefes alan Lâ'li'ye bir kere daha baktı. Ve yatağa, yanma uzandı. Memelerine sarıldı, ısırmaya başladı. Lâ'li bu zalimin elleri, dudakları vücuduna dokundukça ateşler içinde yanı-yormuş gibi bağılıyor, kıvranıyor, bacaklarını bütün kuvveti ile kilitleyerek iki büklüm oluyordu. Ne yapacaktı? Şimdi ne yapacaktı? İşte her yerine mukaddesat tanımayan düşmanın iğrenç tükürükleri sürülmüştü. Namusu zorla parçalanıyordu. Bağırmaclarına hiçbir cevap aksetmiyor, imdadına hiç kimse yetişmiyordu. Demek o vahşi bir hayvanın en kirli ve iğrenç eğlencelerine alet olacaktı. Hayır, hayır, hayır! Ama nasıl kurtulacaktı! Kuvveti bitmiş, kımıldayacak hali kalmamıştı. Kollarını zorla oynatıyordu. Sanki boğazına demirden halkalar geçirilmiş, arkasına görünmez ve kurşundan bir işkence gömleği giydirilmişti. Hıçkırarak kekeledi:

– Dur, dur, bırak, fena oluyorum... Dinleneyim... Dinleneyim de öyle...

Radko, pençesindeki nefis ve inatçı avın, gözyaşlarıyla teslim oluşuna sevindi. Genişlendi. Demek kurtuluş olmadığım o da anlamıştı. İşte artık razı oluyordu. Zaten zorla alınacak bir aşta ne lezzet vardı?

– Pekâlâ pekâlâ, dinlen de soma...

Ve yatağın kenarına çekildi. Gayet uslu durdu. Uyuz gibi koltuklarının altı, kolları, bacakları kaşınıyor, sert tırnaklarının kaim derisinden çıkardığı hışırtı odanın feci sükûnu içinde vahşi, yırtık akislerle büyüyordu. On beş-yirmi dakikada Lâ'li'nin çırpıntısı dindi. Göğsünün hareketi yavaşladı. Kollarıyla, incilenen terleri boynuna düşen kızarmış yüzünü kapamıştı. Şimdi titriyordu. Her tarafı bir sıtma nöbetine tutulmuş gibi titriyordu. Radko bu titremeyi onun da sevişmek için iştahlandığına verdi. Elini bacaklarının arasına uzatarak:

– Haydi, işte dinlendin... diye memelerinden öpmek istedi.

Lâ'li kollarını yüzünden çekmeyerek cevap verdi:

– Azıcık dur... Üşüyorum. Şu pencereyi kapayayım da öyle...

Ve doğru, Radko'ya dokunmadan, üzerinden atladı, Radko, bu nefis çevikliği pek şuh buldu. Onu kollarından tuttu. Sırtından ısırdı, ısırdı. Bırakınca Lâ'li sarhoş gibi sallanarak açık pencerenin önüne gitti. Ve bir anda gözle görülmeyecek derecede ani bir hareketle orada kayboldu. Sanki uçtu... Aptallaşan Radko yataktan fırladı. Pencereye koştu. Sarkarak baktı. Aşağısı yeşil gölgeler, sık dallar, uzak çiçeklerle girdaplaşan nihayetsiz bir uçuş gibi derinleşiyor; koyu ve sık çimenlerin üstünde Lâ'li yüzükoyun yatıyordu. Dimağında yakıcı, parçalayıcı bir yıldırım çaktı: "Ya öldüyse..." Evet ya öldüyse? Bu kadar yaklaştığı, koynuna aldığı, kokladığı, öptüğü, ısırdığı hakikat olmuş bir saadet; hayali, yalancı ve eksik bir silikinti rüyası gibi

sönüverecek miydi? Kudurmuş bir heyecanla döndü. Sofaya yürüdü. Merdivenleri dörder, beşer atladı. Sapanından kurtulmuş bir çakıl taşı çabukluğuyla ikinci ve birinci katlardan geçti. Bahçeye çıktı. Lâ'li'nin üzerine atıldı. Hemen arkası üstü çevirdi. Nabızlarını tuttu. Atmıyordu. Eliyle kalbini yokladı. Eğildi... Kulağını koydu... Dinledi. Hiç çarpıyordu. Ölmüştü. Ah bu güzel Lâ'li kucağından kaçarak ruhunu ölüme vermiş, fakat... Fakat işte hâlâ solmamıştı. Taze hayatının, emsalsiz güzelliğinin ulvi ve mehtaptan rengi henüz duruyordu. Ve "Soğumadan," diye mırıldandı, "Soğumadan..." Bu paha biçilmez ölü daha sıcaktı. Soğumadan... Yıpranmamış aşkının, dokunulmamış kızlığının kim bilir ne kadar başka olan o müstesna lezzeti bir parça olsun tadılamaz mıydı? Düşünmedi. Çabucak soğuyacağından korkuyordu. Omuzlan berelenmiş, görünmez kanlarla pıhtılanmış saçları göğsüne ve memelerine dolaşmış narin cesedi, kucağına aldı. Cennetin hurilerden ve müminlerden uzak ve تنها bir köşesinde Allah'ına ibadet ederken uyumuş kalmış bir melikeciği kaçırın hain bir şeytan itidaliyle, koşarak indiği merdivenleri yine yavaş yavaş çıktı. Odaya girdi. Lâ'li'nin ölüsünü bir dakika evvel, sağ iken içinde çırpındığı, çarşafı buruşmuş yatağa uzattı.

Artık bu gevşeyen nefis kollar karşı gelemiyor, artık gevşeyen deminki gibi sökülmez bir ısrar ile kilitlenemeyen bacaklar kendiliğinden açılıyordu.

Radko, bu ölüye istediği vaziyeti verdi. Üstünde iğrenç arzusun en karanlık, en pis, en kirli ateşlerini tutuşturdu. Onun son kalan hararetlerini içti. Emdi. Isırdı. Hatta yemek istedi. Kanı çıkmayan yanaklarını dişleriyle kopardı.

Kanmadı, doymadı, bıkmadı.

Ama yoruldu. Biraz durdu. Ürpertici bir soğukluk etlerine, damarlarına, kemiklerine yayılmaya başlıyordu. Ürktü, geri çekildi, birbirine karışan uzun ve kıvrıkcık kipliklerine baktı. Morarmış ağzı ve söylenilmez şikâyetleri susarak haykıran siyah ve minimini bir çukur halinde gözleri açıktı. Isıra isıra parçaladığı memeleri yassılanmış, kanı içeri çökmüştü. Mermerleşen bacakları, geriye bükük, seriliyordu. Ve öldükten sonra bu mahvolan mukaddes matemi gibi, lekesez ve nurani kasıklarından, solgun ve renksiz kan damlaları sızıyordu. Baktı, baktı. Baktıkça ürkmesi artacak yerde geçti. Ve... yeniden iştahlandı. Bir tarafı harap bu ölüyü, başka türlü de hırpalamak, kirletmek için, bu sefer yüzükoyun çevirmek istedi. Dizlerinin üstüne kalkarken...

Acı bir çingirak sesi...

Radko öyle kaldı. Ve kulağını kabarttı. Bu acı çingirak sesi bir defa daha derinden, galiba bodrum katından aksetti. İşte Dimço kendisini çağırıyordu. Demek mühim bir iş vardı. Karyoladan indi. Cebinliğin çözülmüş ve kopmuş perdelerine şakaklarının, alnının, ensesinin terlerini sildi. Yerdeki giysilerini gerinerek ve esneyerek giyinirken, o sönmez vahşi hırsın alevlendirdiği dik ve dalgın gözlerini hâlâ yataktan ayıramıyordu. Ve orada Lâ'li'nin şimdi soğuyan, donan, katılaştıran cesedi gayet ağır ve cehennemi bir taşın altında ezilmiş büyük, beyaz, manevi ve uhrevi bir lale sessizliğiyle yatıyor, kanlanmış yastığın üzerinden aşağıya sarkan bir kolu sanki tutunmak için yokluğun nihayetsiz boşluklarını arıyordu.

1. Balkan Savaşında bozulan ordu (1912).
2. manliherli: tüfek.
3. nefer: Asker

4. gospodin: efendim
5. mefkure: düşünce, ideal, ülkü.
6. darülfünun: Teknik üniversitesi.
7. havariyun: Hz. İsa'ya sadık kişiler.
8. mayor: Binbaşı.
9. tecvit: Kur'anı doğru okuma kuralları.